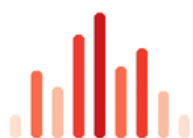

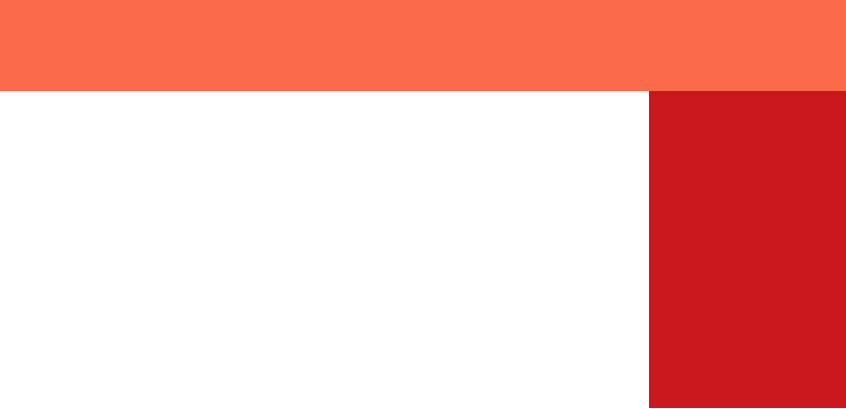

NOWY MANDAT, STARE WYZWANIA

Postulaty Prezydenta Nawrockiego
a polityka klimatyczno-środowiskowa

Climate Future
Institute

Climate Future Institute to innowacyjny think tank, łączący kwestie klimatu, środowiska, społeczeństwa i gospodarki, kreśląc horyzont przyszłości. Naszym celem jest wywołanie realnych zmian poprzez dialog, ekspercką analizę oraz przywództwo w działaniu, dostarczając skuteczne rozwiązania dla najpilniejszych wyzwań w zakresie zarządzania zasobami środowiskowymi.

Nasz zespół łączy bogate doświadczenie w konsultingu, administracji publicznej – zarówno lokalnej, jak i europejskiej – oraz w doradztwie strategicznym, co pozwala nam skutecznie łączyć wiedzę ekspercką z praktycznym podejściem do wyzwań przyszłości.

Autorzy

Sylwia Łyskawka
Szymon Klepacki

Oprawa graficzna

Zuzanna Drożdż
Sylwia Łyskawka

Źródło grafiki:

Mikołaj Bujak/KPRP
Canva Pro

Data publikacji

Sierpień 2025

Spis treści

Streszczenie wykonawcze.....	4
Nowy prezydent, stare wyzwania.....	7
Mandat Prezydenta Nawrockiego w zakresie polityki klimatyczno- środowiskowej.....	8
Po pierwsze Polska!.....	9
Wspierać rolnika, dbać o Polska wieś.....	11
1. Suwerenny rolnik.....	12
2. Bezpieczeństwo wodne = suwerenność żywnościowa i bezpieczeństwo gospodarcze.....	13
W końcu własne M!.....	15
Fundusz Rozwoju Technologii Przełomowych - niedopowiedziana przyszłość.....	15
Trzy scenariusze narracji.....	17
Wnioski i rekomendacje.....	24
Definicje.....	32
Źródła.....	33

Spis tabel

Tabela 1. Trzy scenariusze narracji postulatów Prezydenta Nawrockiego.....	20
Tabela 2. Kierunki działań i mierniki sukcesu dla postulatów Prezydenta Nawrockiego.....	26

Streszczenie wykonawcze

Polityka klimatyczna i środowiskowa w Polsce często bywa przedstawiana jako obszar ideologicznego sporu, jednak w rzeczywistości jest ona jednym z kluczowych filarów bezpieczeństwa państwa, odporności gospodarki i jakości życia obywateli. W obliczu dynamicznych zmian geopolitycznych, kryzysów energetycznych oraz rosnących wymagań konkurencyjności na rynkach globalnych, transformacja energetyczna i środowiskowa staje się warunkiem utrzymania niezależności i stabilności kraju. Niniejszy brief dotyczy całego wachlarza polityk publicznych: gospodarowania wodą i bezpieczeństwa żywnościowego, odporności rolnictwa, konkurencyjności przemysłu i łańcuchów dostaw, zdrowia publicznego i jakości powietrza, mieszkalnictwa oraz innowacji. Proponowane działania tworzą spójny program modernizacji i bezpieczeństwa - zmniejszają zależność zewnętrzną, obniżają koszty funkcjonowania gospodarki, poprawiają dobrostan obywateli i zwiększają zdolność państwa do reagowania na kolejne kryzysy.

Analiza przedstawiona w niniejszym raporcie pokazuje, że główne postulaty Prezydenta Karola Nawrockiego - związane z suwerennością, stabilnością oraz wsparciem dla przemysłu i polskiej wsi - mogą być realizowane w sposób spójny z działaniami na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Takie podejście pozwala nie tylko utrzymać kluczowe wartości, ale również skutecznie odpowiada na wyzwania ekonomiczne i społeczne, takie jak wysokie koszty energii, ryzyko przerw w dostawach surowców, czy zagrożenia dla produkcji rolnej wynikające z kryzysu wodnego.

Prezydent RP, mimo ograniczonych kompetencji ustawodawczych, odgrywa istotną rolę w kształtowaniu strategicznych kierunków polityki państwa - poprzez inicjatywy ustawodawcze, weto, wpływ na ratyfikację umów międzynarodowych, a także poprzez nadawanie tonu debacie publicznej. W tym kontekście pojawia się pytanie: jak połączyć filary prezydenckiej wizji - „Po pierwsze Polska” - z realiami transformacji klimatycznej i wyzwaniami globalnej gospodarki?

Analiza pokazuje, że główne filary programu Prezydenta Karola Nawrockiego – suwerenność, polskość i stabilność – mogą być realizowane w sposób zgodny z transformacją energetyczną i ochroną środowiska. Dotychczasowa narracja prezydencka miała charakter reaktywny i opierała się na sprzeciwie wobec rozwiązań unijnych, takich jak Europejski Zielony Ład, bez wskazywania alternatywy. Raport wskazuje jednak, że istnieje możliwość przeformułowania tej narracji w taki sposób, aby działania proklimatyczne stały się narzędziem wzmacniania bezpieczeństwa państwa i odporności gospodarki.

Przedstawione scenariusze (Tabela 1) pokazują trzy możliwe drogi:

- utrzymanie konfrontacyjnej narracji suwerenistycznej - z ryzykiem izolacji i ograniczenia dostępu do funduszy UE,
- połączenie narracji bezpieczeństwa i suwerenności z praktycznymi działaniami proekologicznymi - najbardziej pragmatyczne i politycznie bezpieczne podejście,
- pełne przyjęcie agendy klimatycznej UE - wzrost napływu inwestycji, ale wysokie ryzyko polityczne wewnętrzne.

Najbardziej rekomendowana jest ścieżka druga. Oparta jest na założeniu, że transformacja klimatyczna może być „polską drogą” - projektem wzmacniającym niezależność energetyczną, odporność wsi oraz konkurencyjność przemysłu. Realizacja tego scenariusza wymaga jednak spójnych działań, które przedstawiono w Tabeli 2. Najważniejsze z nich to:

- „Okrągły stół polskiego przemysłu” - inicjatywa promująca recykling stali i skrócenie łańcuchów dostaw, co obniża koszty energii i zmniejsza zależność od Chin i Rosji;
- „Spółdzielnie Energetyczne 2050” - program wspierający lokalne źródła energii, które mogą obniżyć rachunki gospodarstw o 30-50%, odpowiadając na postulat „Tani prąd -33%”;
- „Pakiet AgroPV” i „Woda dla Wsi” - rozwój agrofotowoltaiki (potencjał 119 GW w Polsce) i inwestycji w retencję wodną oraz rolnictwo precyzyjne, aby wzmocnić bezpieczeństwo żywnościowe;
- Fundusz Technologii Przełomowych z kryterium klimatycznym - wspieranie innowacji w zakresie wodoru, magazynowania energii i biotechnologii środowiskowych.

Wdrożenie tych działań pozwoli na obniżenie podatności gospodarki na wahania cen paliw kopalnych, ograniczenie ryzyka izolacji w Europie, lepsze wykorzystanie środków unijnych (m.in. Social Climate Fund o wartości 11–15 mld euro dla Polski), a także wzmocnienie wizerunku Polski jako państwa nowoczesnego, odpornego i suwerennego.

Nowy prezydent, stare wyzwania

6 sierpnia 2025 r., kilka minut po godzinie dwunastej, Karol Nawrocki formalnie objął urząd Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Były prezes Instytutu Pamięci Narodowej zwyciężył w wyborach, uzyskując niewielką przewagę nad kontrkandydatem, co pokazuje podział elektoratu w kraju. Wynik wyborów wskazuje na zróżnicowane opinie społeczne w kwestiach takich jak dostęp do mieszkań oraz jakość usług publicznych, w tym ochrona zdrowia (1).

Nowy prezydent zbudował swoją kampanię na trzech filarach: suwerenności, polskości i stabilności - wartościach szczególnie nośnych w społeczeństwie zmęczonym kolejnymi kryzysami. Wykorzystując narastające antyeuropejskie nastroje (2), przedstawił program stawiający na prymat wewnętrznych interesów Polski. W haśle kampanii można zauważyć podobieństwa do sloganu America First używanego w USA. Sam prezydent nie ukrywa sympatii wobec takiego podejścia, a relacje polsko-amerykańskie traktuje - podobnie jak jego poprzednik - jako filar bezpieczeństwa państwa.

Suwerenistyczny rys widać także w postulatach środowiskowo-klimatycznych. Karol Nawrocki otwarcie krytykuje Europejski Zielony Ład (3), który określił jako „oczywiste zagrożenie dla dobrobytu państwa polskiego i polskich obywateli” (4). Z obawy o rolnictwo sprzeciwia się umowie handlowej UE-Mercosur, wskazując na jej potencjalne ryzyko dla krajowego bezpieczeństwa żywnościowego (5). Do tego dochodzą postulaty obniżki cen energii elektrycznej o 33% - głównie dzięki utrzymaniu eksploatacji węgla - rozwój energetyki jądrowej czy program „Własne M!”. Prezydent wskazuje interes narodowy i bezpieczeństwo społeczne jako czynniki priorytetowe w decyzjach dotyczących polityki klimatycznej.

Dotychczasowa retoryka klimatyczna Nawrockiego miała charakter głównie reaktywny: polegała na odrzucaniu istniejących rozwiązań - zwłaszcza tych formułowanych w Brukseli - bez proponowania alternatywy. Jednak postulaty nowego prezydenta, odpowiednio przeformułowane, mogą stać się elementem polskiej ścieżki sprawiedliwej transformacji energetycznej. Warunkiem jest przesunięcie akcentu z pytania „dlaczego nie?” na pytanie „jak?” - jak zbudować model transformacji, który będzie jednocześnie suwerenny, skuteczny i proekologiczny.

Mandat Prezydenta Nawrockiego w zakresie polityki klimatyczno-środowiskowej

Karol Nawrocki, obejmując urząd Prezydenta RP, wchodzi w odpowiedzialną rolę władzy wykonawczej, dysponując jednocześnie ograniczonymi, ale kluczowymi instrumentami wpływu na politykę państwa. W kontekście kwestii środowiskowo-klimatycznych Prezydent może pełnić funkcję strażnika interesu narodowego, reprezentować kraj na arenie międzynarodowej oraz inicjować i kształtować debatę o sprawiedliwej i realnej transformacji energetycznej, zgodnej z polskimi potrzebami i możliwościami.

Chcąc wyrazić sprzeciw wobec niektórych regulacji środowiskowych, Prezydent Nawrocki może sięgnąć po najważniejsze bezpośrednie narzędzia głowy państwa, tradycyjnie wykorzystywane przez prezydentów wywodzących się z opozycji wobec rządu: weto ustawodawcze oraz kierowanie ustaw do Trybunału Konstytucyjnego (6). Nawrocki może odrzucać akty zawierające elementy krytykowanego przez niego Zielonego Ładu lub mechanizmów ETS2*, bądź przekierowywać kontrowersyjne przepisy do oceny konstytucyjnej.

Prezydent dysponuje również inicjatywą ustawodawczą, z której korzysta chętnie - już drugiego dnia urzędowania zapowiedział projekt ustawy o CPK (7). Jako zwolennik energetyki jądrowej, może wykorzystać ten instrument do forsowania projektów ustaw przyspieszających budowę elektrowni atomowych lub oferujących ulgi dla rodzin korzystających - w jego ocenie - z bardziej „suwerennych” źródeł energii. W polityce zagranicznej Prezydent ratyfikuje umowy międzynarodowe, co daje mu realny wpływ na proces ich wdrażania. W tym kontekście Nawrocki, zgodnie ze swoimi wcześniejszymi zapowiedziami, może odmówić ratyfikacji umowy handlowej UE-Mercosur, obawiając się negatywnego wpływu jej zapisów na konkurencyjność polskiego sektora rolnego.

Poza formalnymi uprawnieniami, Prezydent RP dysponuje także nieformalnym, lecz równie istotnym wpływem na kształtowanie polityki środowiskowej. Jego nominacje, wystąpienia publiczne, patronaty i decyzje komunikacyjne mogą wzmacniać obraz Polski jako państwa sceptycznego wobec unijnych rozwiązań klimatycznych - albo też zbudować alternatywną, narodową wizję transformacji. Ważnym czynnikiem będzie również jakość relacji z rządem i gotowość do współpracy przy strategicznych tematach, takich jak bezpieczeństwo energetyczne czy niezależność surowcowa.

Na arenie międzynarodowej - jak wielokrotnie czynił Andrzej Duda - Prezydent

może reprezentować Polskę na konferencjach klimatycznych, takich jak szczyty COP, kształtując obraz kraju jako gracza wspierającego lub blokującego wspólne cele klimatyczne. Zapowiadane weto wobec umowy UE-Mercosur może nie tylko opóźnić jej wdrażanie, ale - w przypadku podchwycenia tej decyzji przez inne państwa - doprowadzić do renegocjacji, a nawet całkowitego zablokowania umowy.

To właśnie w połączeniu formalnych i nieformalnych narzędzi prezydenckich - konstytucyjnych i komunikacyjnych - kryje się potencjalna siła Karola Nawrockiego. Jego wpływ na politykę klimatyczną nie będzie ograniczał się do podpisów i wet, lecz może w istotny sposób kształtować ton, tempo i kierunek krajowej debaty. To właśnie w tym kontekście na nowym prezydencie spoczywa - mimo niejasności konstytucyjnych - odpowiedzialność za przyszłość klimatyczną Polski.

Po pierwsze Polska!

Hasło „Po pierwsze Polska!” Prezydenta Nawrockiego to przede wszystkim deklaracja wsparcia dla krajowego przemysłu - twardej ochrony krajowych zakładów i firm oraz przekonanie, że państwo powinno zapewnić im warunki do rozwoju i konkurencyjności na globalnym rynku. W tej wizji huty, stocznie i fabryki mają być symbolem siły, a energia - wytwarzana z „naszych” źródeł - gwarantem niezależności. To podejście, które może brzmieć jak manifest przeciwko klimatycznym zobowiązaniom, ale czy naprawdę musi z nimi kolidować? A może, paradoksalnie, zielona transformacja może stać się fundamentem tak rozumianej suwerenności i stanowić prawdziwą „tarczę antykryzysową”?

Zwiększenie konkurencyjności przemysłu w krajach UE to temat regularnie powracający w debacie publicznej. Głośny raport Draghiego z września 2024 r. wskazuje kluczowe słabości zagrażające pozycji Europy (w tym Polski) na rynku globalnym. Podkreśla znaczenie innowacji oraz wspólnej strategii łączącej dekarbonizację z konkurencyjnością, traktując transformację energetyczną jako szansę na obniżenie kosztów i wzmocnienie pozycji gospodarczej (8). Co więcej, już w 2023 roku think tanku Jacques Delors Centre przy Hertie School wyliczał, że jednym z kluczowych rozwiązań dla zwiększenia europejskiej konkurencyjności są spójna i długoterminowa strategia dla zielonego przemysłu oraz dywersyfikacja źródeł energii prowadząca do obniżenia cen energii (9). Warto podkreślić, że ster w tym kierunku już został obrany przez Unię Europejską i nie da się od niego łatwo odwrócić. Natomiast próba negacji tego stanu rzeczy może jedynie doprowadzić do licznych kar i o ile potencjalnie

zwiększy znaczenie polskiego przemysłu w skali krajowej, o tyle utrudni mu wejście w rynki Europejskie - czy nawet światowe. Patriotyzm gospodarczy nie oznacza bowiem odcięcie się od reszty świata, a tak umiejętne granie zasadami innych, żeby wykorzystać to dla własnego wzrostu i znaczenia na arenie międzynarodowej.

Dlatego „Po pierwsze Polska!” nie może oznaczać izolacji, lecz sprytne wykorzystanie zielonej transformacji jako narzędzia zwiększającego eksport i budującego przewagi na rynkach światowych. Niestosowanie się do regionalnych i globalnych trendów może oznaczać wypadnięcie z łańcucha dostaw, co już obecnie może mieć swoje konsekwencje chociażby w kontekście liczenia i raportowania śladu węglowego przedsiębiorstw. Jeżeli myślimy, że temat ten dotyczy tylko rynków europejskich - pomyślimy jeszcze raz. W grudniu 2024 r. Chiny opublikowały swoje pierwsze standardy raportowanie zrównoważonego rozwoju (10) oraz wprowadziły normy zużycia energii odnawialnej w przemyśle ciężkim (11). Innymi słowy, zielona transformacja to dziś nie wybór ideologiczny, lecz warunek utrzymania konkurencyjności polskiego przemysłu w globalnej grze.

Transformacja energetyczna jest szansą również na znaczący wzrost gospodarczy na poziomie kraju, pobudzenie przemysłu i zapewnienie dodatkowych miejsc pracy.

Zgodnie z obliczeniami Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej, sama branża offshore, z ograniczonym sprzeciwem społecznym, ma pobudzić tzw. "local content", gdzie do 2030 r. łańcuch dostaw tego sektora będzie w połowie lokalny, zatrudniając 63 tys. osób, przyczyniając się do przyrostu PKB o 46 mld PLN (12). Rozwój takiej branży jest nierozzerwalnie związany z rozwojem przemysłu, w tym przemysłu konstrukcji stalowych, stoczni, czy samej logistyki i transportu, a 50-procentowy "udział lokalny" oznacza, że połowa inwestycji w rozwój tej branży w Polsce pozostaje w kraju - w strategicznym sektorze energetycznym, nie wspominając już o pośrednich oddziaływaniach np. na potencjał badawczy i rozwojowy oraz spowolnienie drenażu mózgów poprzez rozwój bardziej innowacyjnych gałęzi gospodarki.

Jednak suwerenny i odporny na kryzysy przemysł to coś więcej, niż tylko transformacja energetyczna i inwestycje w zieloną energię w celu pozostania w globalnych łańcuchach dostaw. Ważny jest tutaj również dostęp do surowców, które mogą stanowić strategiczny element funkcjonowania przemysłu. Z pomocą przychodzi koncepcja gospodarki obiegu zamkniętego, pozwalająca na zmniejszenie zużycia m.in. surowców krytycznych w produkcji, obniżając również koszty operacyjne przedsiębiorstw. Dane pokazują, że np. produkcja stali - strategicznego surowca - z recyklingu, pozwala na zużycie o 60-70% mniej energii (13) - co ponownie przekłada się na niższe rachunki. Jest to również zgodne z rekomendacjami dotyczącymi trzeciego zagrożenia konkurencyjności w państwach europejskich według raportu Draghiego - zależności surowcowej od innych krajów, w szczególności Chin (8). Dzięki rozwijaniu recyklingu i ponownemu wykorzystaniu materiałów Polska zyskuje realną niezależność od niestabilnych dostawców, przede wszystkim z rejonów politycznie ryzykownych, jak choćby Chiny czy Rosja. To pozwala chronić krajowe przemysły przed szokami cenowymi, przerwami w dostawach i ryzykiem sankcji.

Wspierać rolnika, dbać o Polska wieś

Prezydent Karol Nawrocki, który podkreśla potrzebę budowania silnej Polski, nie może pominąć faktu, że przyszłość kraju to nie tylko porty, atom czy CPK, ale również odporna na kryzysy środowiskowe i niezależna energetycznie wieś. Postulat wspierania rolnika nie może się ograniczać do subsydiów i symbolicznych gestów. Powinien opierać się o strategię nowoczesnej agroenergetyki, efektywnego zarządzania zasobami wodnymi oraz odporności przeciw suszom i powodziom - elementy systemu obronnego państwa w XXI wieku. Po części to zrozumienie jest widoczne w podpisanej przez Prezydenta 9 sierpnia 2025 r. inicjatywie ustawodawczej "Ochrona polskiej wsi", która ma na

celu m.in. wsparcie Wspólnej Polityki Rolnej w Polsce - szczególnie w zakresie finansowania z UE. Środki te trzeba jednak mądrze ukierunkować na rozwiązania takie jak retencję, rozwój lokalnej energetyki, czy modele spółdzielcze.

1. Suwerenny rolnik

Suwerenny rolnik to taki, który potrafi zapewnić sobie niezależną produkcję rolniczą nawet w obliczu kryzysów. Suwerenność nie istnieje bez dostępu do energii, dlatego niezależność terenów rolniczych ściśle wiąże się z rozwojem własnych źródeł energii. W polskich warunkach jedynym w miarę tanim i dostępnym lokalnie źródłem są odnawialne technologie energetyczne. Potencjalnych opcji jest wiele - od agrofotowoltaiki, mikroinstalacji wiatrowych, po pompy ciepła, jednak liczne bariery hamują ich rozwój na poziomie lokalnym. W Polsce regulacje prawne znacząco ograniczają opłacalność agrofotowoltaiki (14), mimo że technologia ta umożliwia jednoczesną produkcję energii słonecznej i uprawę roli, a jej potencjał w naszym kraju szacuje się na 119 GW, przy czym w przypadku niektórych gatunków możliwe jest zwiększenie plonów nawet o 16% (15).

Dla porównania, moc zainstalowana w fotowoltaice w Polsce przekroczyła 22 GW w 2025 roku (16) - co daje realną perspektywę skali, na której agrofotowoltaika mogłaby wyzwolić dodatkowy, ponad 5-krotny, potencjał.

W wielu państwach UE istnieją mechanizmy wsparcia tego typu inwestycji - np. w Niemczech i Francji obowiązują dopłaty i taryfy gwarantowane dla projektów łączących produkcję energii i żywności. W Polsce natomiast obecne przepisy ograniczają wykorzystanie gruntów rolnych pod instalacje PV, co wpisuje się w narrację o ochronie „narodowego” potencjału produkcji żywności, ale jednocześnie spowalnia transformację energetyczną.

Na pierwszy rzut oka wydaje się, że priorytety ekonomiczne i narodowe deklarowane przez prezydenta Karola Nawrockiego - jak suwerenność żywnościowa i ograniczenie zależności od importu technologii - stoją w kontrze do proekologicznych założeń unijnych strategii, które promują integrację sektora rolnego i energetycznego. Jednak potencjał agrofotowoltaiki i podobnych rozwiązań pokazuje, że te cele mogą iść w parze, jeśli tylko mądrze wykorzystamy dostępne narzędzia i dostosujemy je do polskich realiów.

Doskonałym przykładem rozwiązania zapewniającego suwerenność energetyczną terenów wiejskich i obniżającego koszty działalności rolniczej są spółdzielnie energetyczne. Choć w Polsce działa już około 100 takich spółdzielni (17, 18), zjawisko to wciąż jest nowe i wymaga dalszej promocji. Badania pokazują, że takie rozwiązania mogą zredukować rachunek za prąd członków spółdzielni aż o 30-50% (19), co jest zgodne z postulatem Prezydenta "Tani prąd -33%". Co więcej, takie inwestycje mogą być wspierane przez fundusze w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Pilar II - tzw. ekoschematy, jednak ich dotychczasowe wykorzystanie w Polsce w celach środowiskowych, a więc i strategicznych, pozostawia wiele do życzenia (20).

Biogazownie rolnicze są również rozważane jako element wzmocnienia suwerenności energetycznej wsi (21). Choć pozwalają na wykorzystanie lokalnych surowców i odpadów, ich ekonomiczny i środowiskowy bilans pozostaje wyzwaniem. Według raportu IRENA z 2024 roku, średni koszt wytworzenia energii (ang. LCOE) z biogazu wynosi około 0,087 USD/kWh, co jest niemal dwukrotnie wyższą wartością niż koszt energii słonecznej (0,043 USD/kWh). W praktyce oznacza to, że biogazownie generują znacznie wyższe koszty operacyjne, a przy braku odpowiedniego nadzoru mogą również negatywnie wpływać na lokalne ekosystemy oraz budzić sprzeciw społeczny (22). To wszystko może osłabiać ich efektywność jako filaru polskiej strategii suwerenności energetycznej. Dlatego warto kierować wsparcie na technologie o większej przewidywalności rentowności, dywersyfikacji źródeł i mniejszym ryzyku środowiskowym oraz społecznym, takie jak agrofotowoltaika czy spółdzielnie energetyczne.

2. Bezpieczeństwo wodne = suwerenność żywnościowa i bezpieczeństwo gospodarcze

Woda w rolnictwie to nie jest tylko kwestia polityki ekologiczno-klimatycznej. Jest to fundament suwerenności państwa i gwarancja stabilności gospodarczej Polski. W czasach, gdy świat staje się areną geopolitycznej rywalizacji o zasoby naturalne, nieracjonalne gospodarowanie wodą to osłabianie fundamentów polskiej niepodległości.

W temacie wpływu kryzysu wodnego na rolnictwo Prezydent RP, Karol Nawrocki, może czerpać wzorce z retoryki Giorgii Meloni, z którą dzieli pewne elementy światopoglądu. Meloni w 2022 roku, w liście otwartym, łączyła problemy w produkcji rolnej z kryzysem wodnym, zachęcając do wprowadzenia tzw. rolnictwa precyzyjnego** (23). Podobnie Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (ang. FAO) wskazuje na

silne powiązanie niedoboru wody z brakiem rozwoju terenów rolniczych, a w konsekwencji - z zagrożeniem dla bezpieczeństwa żywnościowego (24).

Także polskie dokumenty rządowe przygotowane za czasów PiS - w szczególności Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (25) oraz Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP (26) - podkreślają, że bezpieczeństwo wodne jest filarem suwerenności żywnościowej Polski, a woda jest zasobem krytycznym, którego niedobór bezpośrednio wpływa na zdolność państwa do samodzielnego wyżywienia obywateli.

Sytuacja jest o tyle trudna, że brak rzetelnych danych o zużyciu wody w polskim rolnictwie utrudnia projektowanie skutecznych działań, a oficjalne statystyki znacząco odbiegają od średniej europejskiej (27***). Co więcej, w okresie wegetacyjnym bilans wodny w Polsce jest ujemny, co zmusza rośliny do korzystania z zasobów nagromadzonych w glebie wcześniej – jednak ilość tej wody z roku na rok maleje (28). Dlatego też konieczne są kompleksowe rozwiązania, które pozwolą na ochronę cennych zasobów, zbieranie przejrzystych danych i wsparcie zrównoważonego rozwoju terenów rolniczych. Wyzwania te wymagają nie tylko strategicznego planowania i inwestycji, ale przede wszystkim podjęcia natychmiastowych działań, które z jednej strony zabezpieczą zasoby wodne, a z drugiej umożliwią rolnikom skuteczne przystosowanie się do zmieniających się warunków. Prezydent i jego zespół mogą odegrać kluczową rolę w kształtowaniu nowej narracji i wsparciu inicjatyw, które uczynią polską wieś odporną i suwerenną, także w wymiarze wodnym.

W końcu własne M!

Sytuacja mieszkalnictwa w Polsce w bardzo krótkim okresie zaczęła przypominać tę w krajach zachodnich - zbyt mała podaż dostępnych mieszkań, rosnące ceny najmu, utrudniony dostęp dla młodych rodzin i osób o przeciętnych dochodach. To wyzwanie, przed którym stoi nasz kraj, ale i ogromna szansa na zbudowanie nowoczesnych, samowystarczalnych ośrodków miejskich, które będą odpowiadać na realne potrzeby Polaków.

W swoim programie Prezydent Nawrocki łączy hasło "w końcu własne M!" m.in. z budową nowych obiektów mieszkalnych, które mogą być fundamentem rodziny i lokalnej gospodarki. Kluczem do realizacji tego hasła może być koncepcja 15-minutowego miasta, w którym obiekty usługowe i mieszkalne są w taki sposób zaprojektowane, żeby wszędzie można było dotrzeć w dość krótkim czasie. Pozwala to nie tylko na oszczędność paliwa (i tym samym redukcję zależności od jego importu) czy energii, ale także redukcje kosztów miejskim i większe oszczędności w portfelach samorządów oraz zwiększenie jakości usług. Takie rozwiązanie może być też istotne z punktu widzenia bezpieczeństwa narodowego - pozwala na szybką mobilizację, dojazd służb ratunkowych, czy nawet zmniejszenie zagrożeń związanych z powodzią (29).

Ważne jest również zadbanie o odpowiedni dostęp do błękitno-niebieskiej infrastruktury i terenów o wyższym poziomie usług ekosystemowych****. Ma to znaczenie nie tylko z punktu ochrony środowiska, ale i samopoczucia oraz zdrowia mieszkańców. Można tutaj skorzystać z danych dla miasta Lansing w stanie Michigan w Stanach Zjednoczonych, gdzie, dzięki wprowadzeniu ekologicznych budowli, zmniejszyła się ilość nieobecności w pracy, skutkując ponad 2% wzrostem produktywności (30). Już nie wspominając o tym, że estetyka miasta, połączona z rozwojem gospodarczym i wysoką jakością życia pozwoli na zatrzymanie talentów - które bez tych warunków mogłyby wyemigrować, a także na przyciągnięcie inwestorów i szybszy rozwój ośrodków miejskich.

Fundusz Rozwoju Technologii Przełomowych - niedopowiedziana przyszłość

Prezydent Nawrocki zapowiedział - zgodnie z obietnicą wyborczą - złożenie projektu Funduszu Rozwoju Technologii Przełomowych (31). Program, w którym co najmniej 5 miliardów rocznie przeznaczane byłoby na rozwój w obszarach AI, komputerów kwantowych czy biotechnologii, jest niewątpliwie pozytywnym sygnałem, iż nowy prezydent planuje podążać za globalnymi trendami i mieć

realny wpływ na przyszłościowe sektory gospodarki. Niemniej, na razie w tych hasłach brakuje zarówno strategii, jak i wspomnienia o klimacie.

Prezydent Karol Nawrocki podał trzy konkrety nowego funduszu: ustawę, którą planuje złożyć w sierpniu 2025 roku, stworzenie Departamentu Technologii Przełomowych w Biurze Bezpieczeństwa Narodowego oraz powołanie prezydenckich przedstawicieli w placówkach dyplomatycznych (32). W tej propozycji widać ambicję prezydenckiej obecności w debacie o przyszłości, ale żeby sam Fundusz nie pozostał obietnicą wyborczą - należy opracować konkretne ramy finansowania, integrację z obecnym ekosystemem wspierania innowacji (PAIH, PFR Ventures) i - przede wszystkim - strategicznego kierunku. Ponadto, jeżeli faktycznie ma wspierać wyzwania przyszłości, Fundusz powinien także określać wsparcie dla technologii klimatycznych - między innymi magazynów energii czy wodoru. Bez tego komponentu, zapowiadany przełom będzie widoczny głównie w obszarze cyfryzacji.

W założeniu Funduszu powinno zostać określone kryterium klimatyczne - projekty, które odpowiadają na wyzwania zrównoważonego rozwoju powinny być wyżej oceniane. W strukturze funduszu warto zarezerwować miejsce dla obszarów takich jak zielony wodór, technologie magazynowania energii, biotechnologie środowiskowe czy przetwórstwo surowców wtórnych. Tego rodzaju inwestycje nie tylko wspierają bezpieczeństwo energetyczne i rolnicze, ale też tworzą wysokiej jakości miejsca pracy w regionach dotkniętych przemianami gospodarczymi.

Podobne rozwiązania rozwijają dziś państwa, które chcą zachować konkurencyjność i uniezależnić się od zewnętrznych presji – technologicznych, surowcowych czy politycznych. Korea Południowa finansuje lokalne łańcuchy dostaw w technologiach energooszczędnych (33), Japonia inwestuje w wodór jako nośnik stabilności energetycznej (34), a Australia buduje potencjał przemysłowy wokół własnych zasobów krytycznych (35). Polska może i powinna pójść tą drogą – wzmacniając suwerenność technologiczną bez rezygnacji z odpowiedzialności za przyszłość. Jeśli fundusz ma być impulsem rozwojowym, powinien łączyć ambicję modernizacji z realnym wkładem w zrównoważoną transformację gospodarczą.

Trzy scenariusze narracji

Opisywanie przyszłości poprzez pryzmat polityki klimatyczno-środowiskowej, chociaż oparte na danych naukowych, nie zawsze znajduje aprobatę w świecie politycznym. W kontekście rozmowy o postulatach prezydenckich szczególne znaczenie ma obecny krajobraz społeczno-polityczny, w którym Polska pozostaje krajem silnie spolaryzowanym: z jednej strony istnieje nurt konserwatywny, w całości lub części odrzucający politykę klimatyczno-społeczną - zwłaszcza gdy postrzegana jest jako „dyktowana” przez Unię Europejską - z drugiej nurt proeuropejski, koncentrujący się na roli kraju w strukturach wspólnotowych. Dodatkowym czynnikiem jest poparcie prezydentury Karola Nawrockiego przez byłego prezydenta USA Donalda Trumpa, które w czasie zagrożenia ze wschodu wielu może interpretować jako element strategii bezpieczeństwa narodowego, nawet kosztem innych filarów zrównoważonego państwa.

Na tę sytuację nakładają się trzy kluczowe wymiary:

1. Kontekst polityczny

Prezydent Karol Nawrocki wygrał jako kandydat suwerenistyczny z hasłem „Po pierwsze Polska, po pierwsze Polacy” i już zasygnalizował twardszą linię wobec części agendy rządu. Taka postawa wzmacnia pozycję negocjacyjną Polski, ale zwiększa ryzyko „wojny na weta” w relacjach z instytucjami unijnymi i partnerami międzynarodowymi.

2. Nastroje społeczne

Polacy oczekują przede wszystkim niższych rachunków i bezpieczeństwa energetycznego. Badania opinii publicznej wskazują na rekordowe poparcie dla energetyki jądrowej, rosnącą sympatię do „własnych” paliw węglowych oraz utrzymujące się poparcie dla morskiej energetyki wiatrowej. To wymusza pragmatyczną, nieideologiczną narrację klimatyczną i energetyczną.

3. Horyzont europejski

Polska, jako członek UE, NATO, OECD i Inicjatywy Trójmorza, nie działa w izolacji. Od 2027 roku (lub 2028 przy wyjątkowo wysokich cenach energii) zacznie obowiązywać system ETS2 dla budynków i transportu. Jednocześnie w latach 2026-2032 Social Climate Fund skieruje do Polski największą w UE pulę środków - szacowaną na 11-15 mld euro – pod warunkiem przedstawienia i realizacji krajowego planu społecznego. To stwarza istotną dźwignię dla finansowania inwestycji w efektywność energetyczną, mieszkalnictwo i transport publiczny.

Polityka krajowa będzie musiała więc balansować między utrzymaniem relacji ze Stanami Zjednoczonymi, realizacją zobowiązań klimatycznych Unii

Europejskiej a zapewnieniem konkurencyjności gospodarki i społecznej akceptacji dla działań transformacyjnych. W tym kontekście możliwe ścieżki działań nie są wyłącznie kwestią nauki, lecz także umiejętności politycznego manewrowania pomiędzy oczekiwaniami sojuszników, realiami bezpieczeństwa narodowego i nastrojami społecznymi. Poniższa Tabela 1 przedstawia trzy scenariusze, które ilustrują, jak te czynniki mogą się przeplatać w praktyce.

Tabela 1. Trzy scenariusze narracji postulatów Prezydenta Nawrockiego

Tytuł narracji	Krótki opis	Zalety	Ograniczenia	Mierniki sukcesu
Pozostanie przy obecnej narracji suwerenistycznej	W przypadku tej opcji zakłada się, że Prezydent Karol Nawrocki będzie dalej promował wyłącznie narrację o bezpieczeństwie narodowym, żywnościowym i energetycznym opartym wyłącznie na źródłach kopalnych. W praktyce oznacza to również weto dla wielu proklimatycznych i prośrodowiskowych ustaw, szczególnie tych związanych z działalnością Unii Europejskiej.	Jasna postawa wobec rządu i do wyborów. Potencjalna konsolidacja elektoratu, szczególnie z terenów wiejskich i górniczych. Pole do budowania relacji z administracją Prezydenta Donalda Trumpa.	Kompetencje prezydenckie nie pozostawiają wiele przestrzeni do sprzeciwu przeciwko kierunkowi obranemu przez rząd czy organizacje międzynarodowe. Chociaż weto może być narzędziem sprzeciwu, w praktyce spowoduje ono zamrożenie państwa, w tym w kontekście osiągnięcia celów postawionych w ramach postulatów Prezydenta Nawrockiego. Taka polityka może prowadzić do dalszych podziałów społecznych i duże ryzyko przy kolejnych wyborach, uwzględniając dość równy podział głosów w tegorocznych wyborach prezydenckich.	Kolejna kadencja Prezydenta Nawrockiego i wzrost poparcia politycznego, szczególnie w kluczowych grupach elektoratu (wieś, górnictwo, elektorat konserwatywny). Zacieśnienie współpracy z administracją Prezydenta Donalda Trumpa - wzrost bilateralnych umów z USA w zakresie energetyki czy obronności. Utrzymanie lub wzrost miejsc pracy w sektorach zależnych od paliw kopalnych.

			Utrudnione relacje z Unią Europejską, które długoterminowo mogą osłabić pozycję negocjacyjną Polski na dalszych forach międzynarodowych, takich jako OECD, czy ONZ. To z kolei może przełożyć się na relacje inwestorskie, czy możliwość pozyskiwania funduszy inwestycyjnych od takich organizacji jak EBOR czy IFC. Również przewiduje się negatywny wpływ na konkruencyjność polskich firm na rynkach europejskich, zakładają opóźnienie w tempie transformacji energetycznej naszego kraju.	
Połączenie narracji suwerenistycznej z klimatem i ochroną środowiska w tle	W tej narracji Prezydent Karol Nawrocki pozostaje przy swoich postulatach, dalej tłumacząc je poprzez pryzmat suwerenności	Długoterminowo szersza akceptacja społeczna, wychodząca poza obecny elektorat, chociaż na początku może	Ryzyko krytyki z obu stron - konserwatyści mogą uznać taką narrację za „zdradę” linii, proeuropejscy wyborcy za zbyt mało ambitne podejście. Potrzeba starannie opracowanej strategii	Większe poparcie wśród elektoratu niezdecydowanego i częściowo centrowego, szczególnie wśród grupy wiekowej 18-39. Utrzymanie stabilnego

	i bezpieczeństwa, jednak wykonywane działania mają cel długoterminowy i uwzględniają aspekty środowiskowo-społeczne. Akcent położony jest na projekty lokalne i regionalne, które łączą ochronę środowiska z korzyściami gospodarczymi.	wiązać się z delikatnym niezadowoleniem - szczególnie bez odpowiedniej strategii komunikacyjnej. Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego poprzez rozwój własnych lokalnych źródeł energii. Ograniczenie podatności gospodarki na wahania cen paliw kopalnych. Nieznaczna poprawa relacji z Unią Europejską, jednak możliwy dalszy dostęp do funduszy UE i inwestycji zagranicznych.	komunikacyjnej, aby uniknąć wrażenia „podwójnej narracji”. Możliwe spory z częścią przemysłu i sektora rolnego, jeśli projekty środowiskowe będą wymagały zmian technologicznych lub inwestycji prywatnych. Konieczność utrzymania równowagi w relacjach międzynarodowych - ryzyko nacisków ze strony partnerów oczekujących jednoznacznego opowiedzenia się po jednej ze stron (UE lub USA).	poparcia wśród obecnego elektoratu. Poziom pozyskanych funduszy UE na projekty rozwojowe, w szczególności te związane z bezpieczeństwem energetycznym i żywnościowym. Wzmocnienie pozycji Polski w rankingach innowacji energetycznych i odporności gospodarczej. Utrzymanie balansu pomiędzy dobrymi relacjami ze Stanami Zjednoczonymi i Unią Europejską. Redukcja importu energii z kierunków niestabilnych politycznie. Liczba zrealizowanych inwestycji zwiększających
--	--	--	--	---

		Utrzymanie pola manewru w dyplomacji między UE a USA - w tym szansa na projekty trójstronne (Polska- UE- USA) w sektorze energetycznym i innowacyjnym. Łagodzenie podziałów społecznych.		odporność sieci energetycznej i bezpieczeństwo dostaw. Odsetek gospodarstw domowych, które odczuwają realny, długoterminowy i nie obciążający budżetu państwa spadek rachunków za energię dzięki modernizacjom infrastruktury i lokalnym źródłom energii.
Otwarta narracja klimatyczno-środowiskowa	Prezydent jawnie wspiera politykę klimatyczną UE, ale argumentuje to bezpieczeństwem, innowacyjnością i długofalowym dobrobytem.	Wzmocnienie więzi z Unią Europejską, napływ inwestycji w infrastrukturę związaną z odnawialnymi źródłami energii oraz ochroną środowiska. Wzrost znaczenia Polski w polityce klimatycznej. Poprawa jakości powietrza i zdrowia społeczeństwa.	Trudniejsze nawiązanie relacji z amerykańskimi sojusznikami. Taka narracja może być uznana za zbyt radykalny zwrot i doprowadzić do utraty zaufania wśród społeczeństwa. Potencjalny konflikt z przedstawicielami sektora przemysłowego i rolniczego.	Wzrost osiągniętych zobowiązań w stosunku do Unii Europejskiej oraz napływu inwestycji zagranicznych w sektorze zielonej energetyki i innowacji. Wzrost zatrudnienia w zielonych branżach, np. związanych z rozwojem OZE.

Wnioski i rekomendacje

Nie ma wątpliwości co do głównego kierunku przyjętego przez Kancelarię Prezydenta RP na czas kadencji Prezydenta Karola Nawrockiego – interes Polski, wzrost gospodarczy i bezpieczeństwo społeczeństwa stawiane są na pierwszym miejscu. Jak wykazała powyższa analiza, hasła te nie wykluczają jednak podejścia bardziej zrównoważonego, które może wspierać osiągnięcie zamierzonych celów i realizację prezydenckich postulatów. Sam Prezydent Nawrocki w swoim orędziu podkreślał znaczenie zrównoważonego rozwoju państwa (26), które - zgodnie z Konstytucją - powinno zapewniać dobrobyt ekologiczny obecnych i przyszłych pokoleń.

Zacieśniona współpraca ze Stanami Zjednoczonymi, wspomniana przez Prezydenta w orędziu inauguracyjnym, może wspierać realizację tych celów, jeśli relacja ta będzie budowana z myślą o długoterminowych efektach. Nawet jeśli narracja nr 2 nie jest w pełni zgodna z narracją administracji Trumpa, odpowiednio przedstawiona może uzyskać jej aprobatę, jako bardziej „lokalna” propozycja, co w praktyce może oznaczać m.in. wspólne inwestycje w rozwój odnawialnych źródeł energii, transfer nowoczesnych technologii wodnych czy programy edukacyjne w szkołach, które zwiększają świadomość klimatyczną i wspierają przyszłą kadrę dla sektora zielonej gospodarki. Takie działania pokazują, że partnerstwo międzynarodowe może przynosić konkretne korzyści ekonomiczne i społeczne, a jednocześnie wzmacniać bezpieczeństwo państwa.

Należy jednak pamiętać o ograniczeniach roli Prezydenta. Ze względu na znaczenie reprezentacyjne tej funkcji, efekty działań są trudniejsze do zmierzenia, dlatego komunikacja i przygotowanie spójnej narracji mają kluczowe znaczenie. Spośród przedstawionych opcji, narracja nr 2, łącząca hasła suwerenistyczne z kwestiami klimatu i ochrony środowiska, daje najwięcej możliwości zarówno w krótkim, jak i długim okresie, zwłaszcza w perspektywie ewentualnej drugiej kadencji Prezydenta.

Przykładem może być postulat obniżenia rachunków za energię - narracja ta pozwala łączyć działania doraźne, takie jak zamrożenie cen, z stopniowym zwiększeniem udziału OZE w miksie energetycznym. W praktyce oznacza to mniejszą zależność od importu energii, wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, długoterminowe oszczędności oraz stabilizację cen. W ten sposób działania prośrodowiskowe stają się narzędziem realizacji interesu narodowego i gospodarczego, pokazując, że klimat i ochrona środowiska mogą wspierać priorytety suwerenistyczne i ekonomiczne. Działania te mogą obejmować m.in.: ograniczenie emisji CO₂, poprawę jakości powietrza,

rewitalizację terenów zielonych oraz ochronę bioróżnorodności – wszystkie w sposób zgodny z narracją nr 2, a jednocześnie atrakcyjny dla odbiorcy konserwatywnego, np. poprzez wzrost lokalnej samowystarczalności czy oszczędności w budżecie państwa.

Zwiększenie głosu Prezydenta w tych obszarach może także pomóc w złagodzeniu politycznych podziałów i wzmocnieniu poparcia w kolejnych wyborach, zamiast ryzykować potencjalne straty, jak pokazały wybory parlamentarne w 2023 r. Jednocześnie wskazuje to, że klimat i środowisko nie są ograniczeniem, lecz narzędziem do realizacji strategicznych celów państwa. Na podstawie powyższej analizy, przedstawionych scenariuszy i wniosków, Rekomendujemy wdrożenie narracji 2 jako najbardziej zrównoważonej i politycznie bezpiecznej, z naciskiem na inwestycje w odporność energetyczną i wodną wraz z listą działań kierunków na narracji przedstawioną w Tabeli 2.

Tabela 2. Kierunki działań i mierniki sukcesu dla postulatów Prezydenta Nawrockiego

Nazwa rekomendacji	Krótki opis	Uzasadnienie	Potencjalny wpływ	Mierniki sukcesu
Okrągły stół polskiego przemysłu	Cykl prezydenckich „okrągłych stołów” w partnerstwie z hutami i recyklerami. Głównymi tematami okrągłych stołów byłyby: zwiększenie udziału stali z recyklingu, miedzi i aluminium z odzysku, włącznie z mapą inwestycji i „listą barier do zdjęcia” przez rząd.	Recycling stali w przemyśle oznacza zmniejszenie importu z Chin/Rosji, niższe koszty energii w przemyśle, wyższa odporność na szoki cenowa - czyli czysta suwerenność ubrana w pragmatyzm kosztowy (a nie w zielone hasła).	Krótsze łańcuchy dostaw. Mniejsza ekspozycja na ryzyko związane z nakładaniem sankcji w niestabilnej sytuacji geopolitycznej. Niższe koszty operacyjne w sektorze przemysłu. Wizerunkowo - „tarcza antykryzysowa dla polskich fabryk”.	Liczba spotkań/okrągłych stołów z udziałem kluczowych hut i recyklerów: min. 4 w ciągu roku. Procent firm zadeklarowanych do zwiększenia udziału stali z recyklingu w produkcji: 20–30% firm uczestniczących w inicjatywie. Stopień zaawansowania mapy inwestycji i listy barier do zdjęcia: opublikowanie kompletnej mapy i listy do końca 2026 roku.
Forum polskiej konkurencyjności i transformacji	Stałe forum pod auspicjami Prezydenta (huty, stocznie, logistyka, MŚP) nt. redukcji	Pokazywanie transformacji energetycznej jako narzędzia obniżki kosztów energii	Rozwój tzw. „local content”. Ekspansja eksportowa.	Liczba spotkań rocznie: 1. Liczba firm uczestniczących w forum:

	kosztów energii przez zieloną energię i efektywność energetyczną; match-making eksportowy (UE/Trójmorze/USA).	i wejścia do globalnych łańcuchów dostaw.	Lepsza pozycja w przetargach międzynarodowych.	min. 50–100 firm z różnych sektorów (huty, stocznie, logistyka, MŚP). Liczba inicjatyw match-makingowych dla eksportu i „local content”: min. 5 projektów/partnerstw uruchomionych w ciągu roku.
Woda dla Wsi, Bezpieczeństwo dla Polski	Prezydencki szczyt z samorządami i instytucjami, inicjowanie pilotaży retencji krajobrazowej i rolnictwa precyzyjnego, promocja standardów raportowania wody w rolnictwie. Projekt ten może nawiązywać do już działających „Lokalnych Partnerstw na rzecz Wody (LPW)”.	Woda jest filarem suwerenności żywnościowej; obecnie brak jest wiarygodnych danych o zużyciu wody w rolnictwie, co pogarsza ujemny bilans wodny. Projekt ten stanowi narrację bezpieczeństwa i rozwoju terenów wiejskich.	Lepsza koordynacja działań samorządów. Promocja dobrych praktyk retencji i rolnictwa precyzyjnego. Wzmocnienie świadomości wśród rolników w zakresie gospodarki wodnej.	Liczba gmin/instytutów uczestniczących w pilotażach: 15-20. Liczba partnerstw samorząd-instytut zawartych w ramach inicjatywy: min. 5.

Polsko-amerykańskie partnerstwo agro-tech	Prezydencki format inicjowania i patronowania pilotaży IoT/satelitarnych pomiarów, czujników wilgotności i zarządzania nawadnianiem, w tym poprzez bilateralny list intencyjny z USA, w celu wzmocnienia przekazu sojuszniczego i wymiany technologii.	Inicjatywa umożliwiała wprowadzenie nowoczesnych technologii w rolnictwie, takich jak czujniki wilgotności i systemy zarządzania nawadnianiem, przy wsparciu partnerstwa transatlantyckiego. Poprzez prezydencki patronat i bilateralne memorandum z USA można wzmocnić współpracę naukowo-techniczną, przyspieszyć transfer wiedzy i technologii oraz zwiększyć efektywność i odporność polskiego rolnictwa.	Oszczędność wody i energii. Wzrost plonów i rozwój terenów rolniczych. Transfer technologii. Wzmocnienie współpracy transatlantyckiej.	Liczba podpisanych bilateralnych listów intencyjnych z partnerami amerykańskimi: 1 do końca 2026. Liczba gmin, instytutów lub uczelni zgłoszonych do udziału w pilotażach: min. 10-15 jednostek. Liczba działań informacyjno-promocyjnych pod patronatem prezydenta: min. 4 wydarzenia/raporty/komunikaty rocznie.
---	---	--	--	---

Spółdzielnie Energetyczne 2050	Patronat KPRP i konkurs dla gmin na najlepsze spółdzielnie energetyczne.	Prezydent wspiera rozwój lokalnych spółdzielni energetycznych, promując efektywność kosztową i bezpieczeństwo energetyczne na poziomie gmin i gospodarstw.	Obniżenie rachunków gospodarstw. Zwiększenie suwerenności lokalnej. Lepsza akceptacja inwestycji.	Liczba gmin zgłoszonych do konkursu: min. 100. Liczba wydarzeń szkoleniowych i warsztatów organizowanych przez KPRP we współpracy z organizacjami pozarządowymi: min. 10/rok.
Pakiet AgroPV	Kampania KPRP i pilotaże AgroPV w 10 powiatach z nagrodą Prezydenta dla najlepszych plonów.	Patronat Prezydenta pozwala promować innowacyjne technologie łączące produkcję żywności i energii, przyspieszając akceptację społeczną i skalowanie rozwiązań.	Podwójna produkcja, bezpieczeństwo żywnościowe i energetyczne.	Liczba pilotaży AgroPV z patronatem Prezydenta: min. 10 do 2026; Liczba komunikatów medialnych i raportów pod patronatem Prezydenta: min. 5. Liczba gospodarstw-ambasadorów uczestniczących: min. 10.
Zielone Osiedla 15+	Prezydencki znak jakości dla nowych osiedli spełniających standard „15-minutowego	Prezydent promuje dobre praktyki urbanistyczne, zwiększając odporność miast,	Niższe koszty życia. Szybszy dojazd służb. Mniejsze ryzyko powodzi.	Liczba projektów certyfikowanych przez Prezydenta: min. 10 do 2027.

	miasta” z błękitno-zieloną infrastrukturą.	komfort życia mieszkańców i efektywność energetyczną.	przez lepsze odwodnienie terenów miejskich.	
Domy Samowystarczalne PL-USA	Prezydencki program demonstracyjny 100 domów samowystarczalnych w średnich miastach z PV, magazynem energii i wysoką efektywnością, realizowany we współpracy z uczelniami i firmami z USA, oparty na liście intencyjnym podpisanym pod patronatem Prezydenta.	Patronat Prezydenta umożliwia pokazanie praktycznych modeli domów samowystarczalnych, zwiększając świadomość, zainteresowanie inwestorów i producentów lokalnych technologii	Stały spadek rachunków gospodarstw. Impuls dla producentów ekologicznych prefabrykatów i systemów magazynowania energii.	Liczba demonstratorów zbudowanych do 2027: 100. Liczba podpisanych porozumień z uczelniami/firmami z USA: min. 3.

Definicje

*ETS2 (ang. Emissions Trading System 2) to nowy system handlu emisjami gazów cieplarnianych w Unii Europejskiej, który ma objąć transport drogowy i budownictwo — czyli sektory dotąd niewłączone do głównego systemu ETS (dla przemysłu i energetyki).

**Rolnictwo precyzyjne - sposób prowadzenia gospodarstwa rolnego, w którym wykorzystuje się technologie (np. GPS, czujniki, drony, obrazy satelitarne, oprogramowanie analityczne) do bardzo dokładnego monitorowania i zarządzania uprawami oraz glebą. Celem jest optymalne dozowanie wody, nawozów i środków ochrony roślin dokładnie tam i wtedy, gdzie są potrzebne, aby zwiększyć plony, obniżyć koszty i ograniczyć wpływ na środowisko.

***Zgodnie z oficjalnymi danymi, w Europie średnio 70% całkowitej pobieranej wody jest zużywana na cele rolnicze. W Polsce oficjalne dane pokazują, że wartość ta wynosi 5%, co prawdopodobnie jest spowodowane niezgłaszaniem przez rolników wszystkich wykorzystywanych źródeł wody (np. małych studni).

**** Usługi ekosystemowe to korzyści, jakie ludzie czerpią bezpośrednio lub pośrednio z ekosystemów, obejmujące m.in. dostarczanie surowców, regulację klimatu, oczyszczanie wody, zapylanie roślin oraz wartości kulturowe i rekreacyjne.

Źródła

- (1)** Dziennik Narodowy (2025). Wybory prezydenckie 2025 – czego Polacy oczekują od kandydatów. Dostępne pod adresem: <https://dzienniknarodowy.pl/wybory-prezydenckie-2025-czego-polacy-oczekuja-od-kandydatow>
- (2)** PAP (2025). EU-sceptic parties gain strength, Poland poll shows. Dostępne pod adresem: <https://www.pap.pl/en/news/eu-sceptic-parties-gain-strength-poland-poll-shows>
- (3)** Gaja Naturalnie (2025). Karol Nawrocki kontra Zielony Ład: prezydentura oporu klimatycznego. Dostępne pod adresem: https://gajanaturalnie.pl/polityka_i_prawo/karol-nawrocki-kontra-zielony-lad-prezydentura-oporu-klimatycznego/
- (4)** Akademia ESG (2025). Zielony Ład nie istnieje – analizujemy wypowiedzi Trzaskowskiego i Nawrockiego. Dostępne pod adresem: <https://akademiaesg.pl/baza-wiedzy/zielony-lad-nie-istnieje-analizujemy-wypowiedzi-trzaskowskiego-i-nawrockiego/>
- (5)** Business Insider Polska (2025). Karol Nawrocki mówi o umowie UE-Mercosur: mocne słowa o polskich rolnikach. Dostępne pod adresem: <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/karol-nawrocki-mowi-o-umowie-ue-mercosur-mocne-slowa-o-polskich-rolnikach/5yykxnf>
- (6)** Sejm Rzeczypospolitej Polskiej (brak daty). Konstytucja RP, art. 122. Dostępne pod adresem: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm>
- (7)** Prezydent.pl (2025). Karol Nawrocki: trzeba wrócić do tradycyjnego kształtu CPK. Dostępne pod adresem: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/karol-nawrocki-trzeba-wrocic-do-tradycyjnego-ksztaltu-cpk>
- (8)** European Commission (2025). The future of European competitiveness: A competitiveness strategy for Europe. Dostępne pod adresem: https://commission.europa.eu/document/download/97e481fd-2dc3-412d-be4c-f152a8232961_en?filename=The%20future%20of%20European%20competitiveness%20_%20A%20competitiveness%20strategy%20for%20Europe.pdf
- (9)** Delors Centre (2025). Turning challenges of EU competitiveness into opportunities. Dostępne pod adresem: https://www.delorscentre.eu/en/publications/turning-challenges-of-eu-competitiveness-into-opportunities?tx_ifpublications_related%5Bpublication%5D=1204&cHash=9461ea9c632e596ffb608969c0160207
- (10)** HSF Kramer (2025). China's New Sustainability Reporting Standards: A step towards global ESG alignment. Dostępne pod adresem:

<https://www.hsfkramer.com/notes/esg/2025-posts/China%E2%80%99s-New-Sustainability-Reporting-Standards--A-Step-Towards-Global-ESG-Alignment>

(11) Reuters (2025). China sets its first renewable standards for steel, cement, polysilicon. Dostępne pod adresem:

<https://www.reuters.com/sustainability/boards-policy-regulation/china-sets-its-first-renewable-standards-steel-cement-polysilicon-2025-07-11/>

(12) 300Gospodarka.pl (2025). PSEW: Polska ma duży potencjał rozwoju energetyki wiatrowej – to inwestycje i miejsca pracy. Dostępne pod adresem:

<https://300gospodarka.pl/news/psew-polska-ma-duzy-potencjal-rozwoju-energetyki-wiatrowej-to-inwestycje-i-miejsca-pracy>

(13) Stalatube (2025). How much energy does recycled steel save vs new production? Dostępne pod adresem: <https://stalatube.com/2025/04/17/how-much-energy-does-recycled-steel-save-vs-new-production/>

(14) Gram w Zielone (2017). Dlaczego w Polsce nie ma agrofotowoltaiki?

Dostępne pod adresem: <https://www.gramwzielone.pl/energia-sloneczna/20170304/dlaczego-w-polsce-nie-ma-agrofotowoltaiki>

(15) Wysokie Napięcie (2025). Polska ma potencjał na 11,9 GW agrowoltaiki, ale rząd nie planuje ułatwień. Dostępne pod adresem:

<https://wysokienapiecie.pl/103676-polska-ma-potencjal-na-119-gw-agrowoltaiki-ale-rzad-nie-planuje-ulatwien/>

(16) Rynek Elektryczny (2025). Moc zainstalowana fotowoltaiki w Polsce.

Dostępne pod adresem: <https://www.rynekelektryczny.pl/moc-zainstalowana-fotowoltaiki-w-polsce/>

(17) Zielone Fundusze (2025). Czas na wspólnoty energetyczne: jak spółdzielnie energetyczne zmieniają polską energetykę. Dostępne pod adresem:

<https://zielonefundusze.pl/2025/06/czas-na-wspolnoty-energetyczne-jak-spoldzielnie-energetyczne-zmienia-polska-energetyke/>

(18) LSE.pl (2025). Boom na spółdzielnie energetyczne w Polsce. Dostępne pod adresem: <https://lse.pl/2025/07/28/boom-na-spoldzielnie-energetyczne-w-polsce/>

(19) MDPI (2025). Energy, 17(6), 1330. Dostępne pod adresem:

<https://www.mdpi.com/1996-1073/17/6/1330>

(20) Ecologic Institute (2023). CAP Strategic Plans – briefing. Dostępne pod adresem: <https://www.ecologic.eu/sites/default/files/publication/2023/50120-briefing-cap-strategic-plans.pdf>

(21) Money.pl (2025). Pierwsze „nie” Nawrockiego – co w zamian mamy przesłuchać. Dostępne pod adresem:

<https://www.money.pl/gospodarka/pierwsze-nie-nawrockiego-co-w-zamian-mamy-przesluchy-7186729719159552a.html>

(22) IRENA (2025). Renewable Energy Prospects: Global report. Dostępne pod adresem: _

https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2025/Jul/IRENA_TEC_RPGC_in_2024_2025.pdf

(23) Corriere della Sera (2022). Giorgia Meloni lettera. Dostępne pod adresem: https://www.corriere.it/cronache/22_luglio_10/giorgia-meloni-lettera-9dd6f7aa-ffb9-11ec-a15c-229c03190307.shtml

(24) FAO (2025). Open Knowledge Repository. Dostępne pod adresem: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/ba17d716-8fe6-4b41-8903-742bede79e13/content>

(25) Rząd RP (2025). Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 (SZRWRI). Dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/ia/strategia-zrownowazonego-rozwoju-wsi-rolnictwa-i-rybactwa-2030-szrwri>

(26) Biuro Bezpieczeństwa Narodowego (2020). Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP. Dostępne pod adresem: https://www.bbn.gov.pl/ftp/dokumenty/Strategia_Bezpieczenstwa_Narodowego_RP_2020.pdf

(27) Wodne Sprawy (2025). The water in the field is disappearing quietly – no one knows how much. Dostępne pod adresem: <https://wodnesprawy.pl/en/the-water-in-the-field-is-disappearing-quietly-no-one-knows-how-much/>

(28) Rząd RP (2025). Kodeks dobrych praktyk wodnych w rolnictwie. Dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/kodeks-dobrych-praktyk-wodnych-w-rolnictwie>

(29) European Environment Agency (2025). Turning the urban challenge into... Dostępne pod adresem: <https://www.eea.europa.eu/articles/turning-the-urban-challenge-into>

(30) PMC (2025). Article on environmental science. Dostępne pod adresem: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC2920980/>

(31) Prezydent.pl (2025). Wystąpienia Sejm: Orędzie Prezydenta RP Karola Nawrockiego. Dostępne pod adresem: <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wypowiedzi-prezydenta-rp/wystapienia/sejm-oredzie-prezydenta-rp-karola-nawrockiego,104661>

(32) Rzeczpospolita Cyfrowa (2025). Karol Nawrocki chce postawić na nowe technologie – start-upy będą duże zmiany. Dostępne pod adresem: <https://cyfrowa.rp.pl/biznes-ludzie-startupy/art42450791-karol-nawrocki-chce-postawic-na-nowe-technologie-i-start-upy-beda-duze-zmiany>

(33) Asia Pacific Energy Policy (2025). Policy node. Dostępne pod adresem: <https://policy.asiapacificenergy.org/node/1358>

(34) Ministry of Economy, Trade and Industry, Japan (2023). Hydrogen policy document. Dostępne pod adresem: https://www.meti.go.jp/shingikai/enecho/shoene_shinene/suiso_seisaku/pdf/20230606_5.pdf

(35) Australian Parliament (2025). Parliamentary Bills: r7219. Dostępne pod adresem:

https://www.aph.gov.au/Parliamentary_Business/Bills_Legislation/Bills_Search_Results/Result?bld=r7219

Climate Future Institute

ul. Stępińska 48/58/25

KRS 0001149930

NIP 5214101988

REGON 540677285

www.cf-institute.org